

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/dodatki-historyczne-do/55417,Nieznane-zrodla-nieznane-fakty-nieznani-ludzie-Swiadkowie-czasu-wojny-i-zaglady.html>
27.02.2026, 15:54

Nieznane źródła, nieznane fakty, nieznani ludzie. Świadkowie czasu wojny i zagłady

Dodatek historyczny Delegatury IPN w Kielcach do „Tygodnika eM” (17 czerwca 2018)

02.07.2018

W „Tygodniku eM” ukazał się obszerny artykuł dr. Ryszarda Śmietanki-Kruszelnickiego z Biura Badań Historycznych IPN w Kielcach, poświęcony rozbijaniu struktur polskiego podziemia niepodległościowego na Kielecczyźnie w 1945 r.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kraków

Dodatek IPN

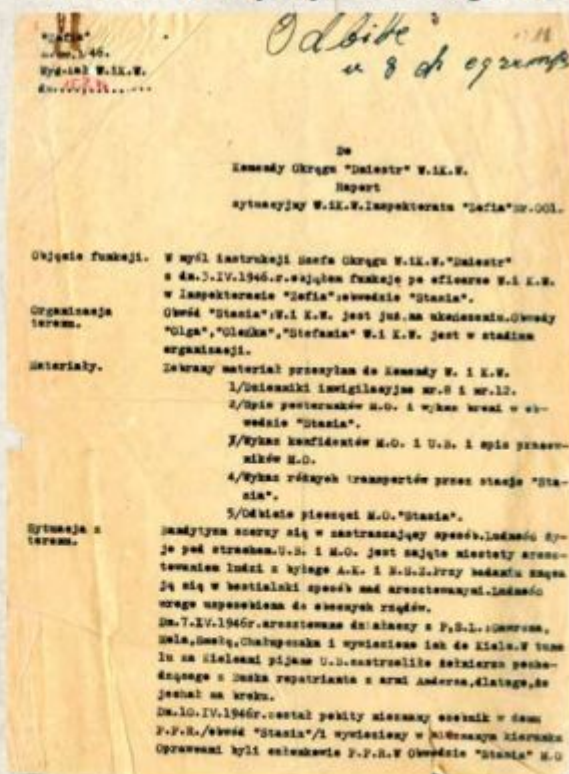
DODATEK HISTORYCZNY 2018/2

Redakcja Tygodnika eM Kielce oraz pracownicy Delegatury IPN w Kielcach zapraszają czytelników do lektury artykułów zawartych w cyklu: Dodatek historyczny IPN. Kierujemy go nie tylko do wszystkich, których interesuje historia, ale także do tych, którzy chcą poznać nieznaną kartę ludzkich losów i związanych z nimi wydarzeń. Życzymy czytelnikom ciekawej lektury.
dr Dorota Koczwańska-Kalita Naczelniczka Delegatury IPN w Kielcach, ksiądz Leszek Skórupa, Redaktor Naczelny Tygodnika eM Kielce

Nieznane źródła, nieznane fakty, nieznani ludzie. Świadkowie czasu wojny i Zagłady

TEXT DR RYSZARD ŚMIETANKA-KRUSZELNICKI
ODDZIAŁOWE BIURO BADAŃ HISTORYCZNYCH
(DELEGATURA IPN W KIELCACH)

Pod koniec kwietnia 1945 r. Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Kielcach odniósł poważny sukces w tropieniu i rozbijaniu struktur polskiego podziemia niepodległościowego na Kielecczyźnie. Aresztowania i rewizje dotknęły osoby tworzące siatkę łączności i kontrwywiadu organizacji o kryptonimie „Niepodległość”, elitarniej struktury podziemia poakowskiego. Aresztowania żołnierzy podziemia były skutkiem uzyskania informacji przez funkcjonariuszy UB w czasie prowadzonego śledztwa po zatrzymaniu 5 kwietnia 1945 r. grupy osób (w okresie okupacji niemieckiej członków AK lub innych organizacji konspiracyjnych), które zdezerterowały z „3-go punktu przesyłkowego” Wojska Polskiego w Kielcach. Śledztwo prowadzone przeciwko uciekinierom wykazało ich rozliczne kontakty z partyzantami wywodzącymi się z oddziału dywersyjno-bojowego „Jędrusiów”, znanego na Kielecczyźnie samodzielnego oddziału partyzanckiego. Ujawnione zostały nazwiska, pseudonimy i adresy osób, które jak się później okazało, związane były z podziemną organizacją utworzoną po formalnym rozwiązaniu Armii Krajowej w styczniu 1945 r. Jedną z tych osób był Janusz Lipski ps. „Fala”, żołnierz AK od 1942 r. (w tym czasie do AK wstąpiła także jego żona Maria Lipska ps. „Bogna”), pracownik wywiadu i kontrwywiadu w Okręgu Radomsko-Kieleckim AK. W 1943 r. skierowany do Obwodu

Dokument podziemnej organizacji, przekazany UB wiosną 1945 r. w Sandomiersku [Zbiory IPN]

Sandomierskiego AK do dyspozycji por. kpt. Leona Torlińskiego ps. „Kret” szefa referatu II (wywiad i kontrwywiad). Wcza-

sie jednego z przesłuchań w kwietniu 1945 r. Janusz Lipski miał zeznać, że był referentem więziennictwa, policji granato-

Pliki do pobrania

[Nieznane źródła, nieznane fakty, nieznani ludzie. Świadkowie czasu wojny i zagłady \(pdf, 739,44 KB\)](#)